

der ved Forretning forstaaes, at der skulde gives en ordentlig Rente af den Kapital, der sættes ind i en Forretning. De Landmænd ere vel snart talte, der fuldt ud faa Rente af den Kapital, de have anbragt i deres Landbrug. Men det gælder navnlig for alle de smaa Bedrifter, at der nøje maa passes paa alle Enkeltheder, paa alle Smaating, paa, at enhver Ting udnyttes fuldt ud, og det gøres sikkert i de dygtigt og vel drevne Husmandsbrug. Jeg tror, det vilde være i høj Grad ønskeligt, om denne Bevilling kunde blive brugt paa den Maade, at de unge Mennesker virkelig søgte til de praktiske Husmandsbrug.

Naar der ikke har været Bud efter denne Bevilling fuldt ud, kommer det muligvis af, at der som Betingelse for at kunne faa Del i dette Tilskud er forlangt, at vedkommende Elev skal have gennemgaaet et Kursus af 5—6 Maaneders Varighed paa en godkendt Landbrugsskole. Hvis man havde en statistisk Opgørelse, vilde det vistnok vise sig, at af de unge Mennesker, der gennemgaa et saadant Landbrugskursus, bliver det et Mindretal, der søger tilbage til at blive Husmænd, og i hvert Fald er det vistnok saaledes, at naar de have ofret det, der skal ofres, og brugt den Tid, der skal til for at gennemgaa et saadant Landbrugskursus, synes de, at de ikke have Raad og Lyst til at gaa nogle Maaneder yderligere hos en Husmand. Der har i Husmandskredse, navnlig ovre i Jylland, paa Møder ved forskellige Lejligheder mellem Husmændene været Ønske fremme om, at denne Bestemmelse maatte blive ændret, og jeg har den Opfattelse, at man vilde være tilfreds, om Fordringen blev ændret saaledes, at der i Stedet for, at det krævedes, at de skulde have gennemgaaet et 5—6 Maaneders Landbrugskursus, kom til at staa eller et Kursus af lignende Varighed paa en Højskole. Det vilde i høj Grad mildne Fordringerne og vistnok bidrage til, at denne Bevilling vilde blive brugt noget mere, end det hidtil har været Tilfældet.

Ved § 2 i den nuværende Lov gives et Tilskud paa 15,000 Kr. til de saakaldte korte eller faste Kursus, som holdes paa Skoler, der ere anerkendte til at holde disse Kursus. Som jeg bemærkede før, er denne Bevilling i Aarenes Løb bleven forhøjet til 40,000 Kr., og den foreslaas nu forhøjet til 50,000. En saadan Bevilling vil antagelig strække til til 1,300—1,400 Understøttelser til 14 Dages Kursus. Det er jo Praxis, at til disse Kursus faa Deltagerne, naar de ere ubemidlede, godtgjort

Rejsen og Opholdet paa Kursuset og i Almindelighed 3 Kr. til Bøger. Krævet til denne Bevilling er stadig blevet større og større, flere og flere have søgt om at komme paa disse Kursus. I 1907 havde vi i Jylland Penge til at kunne bevilge 800 Ansøgninger, men maatte samtidig nægte omtrent 600, hvoraf dog nogle ikke vare kvalificerede. Det er Vidnesbyrd om, at den hittidige Bevilling ikke har været tilstrækkelig, og derfor er det meget at paaskønne, at den her foreslaas forhøjet.

Det synes, som om det er Jyderne, der ere stærkest inde paa at søge disse Kursus, i hvert Fald have Pengene daarligst kunnet strække til ovre i Jylland. Vi have ikke sjældent faaet nogle Penge ovre fra Øerne, som de ikke have haft Brug for. Selvfølgelig have vi derovre ment, at det ikke i og for sig var tilstrækkeligt, at Ansøgerne vare ubemidlede, men vi have holdt paa at foretrække de bosiddende, idet vi have opfattet det som Lovens Mening, at disse Kursus navnlig havde Ærinde til de bosiddende. Vi sagde nemlig som saa, at de unge kunne faa Hjælp ad anden Vej, de kunne komme paa Skoler, og dertil kunne de faa Understøttelse, og der faa de jo de fyldigste Kursus.

Disse faste Kursus, som holdes paa dertil godkendte Skoler, forudsættes i Loven at kunne have en Varighed fra 8 Dage til en Maaned, men Praxis har slaaet fast som det almindelige, at det er blevet 14 Dages Kursus. De kunne heller ikke ret vel være kortere. Det var værd for et kommende Udvalg at tage under Overvejelse, om der ikke mulig i Loven skulde indføres nogle Bestemmelser om, hvad der bør kræves af disse Skoler, for at de kunne faa Godkendelse som Skoler, der have Ret til at lade afholde saadanne Kursus.

Det er gaaet saaledes, at naar en Skole har søgt om denne Anerkendelse, har Landbrugsministeriet sendt Andragendet ud til de forskellige Fællesforeninger og anmodet om deres Udtalelse derom. De forenede jydsk Landboforeninger have henvist disse Andragender til Husmandsudvalgets Erklæring, og vi have da ogsaa stillet visse Krav og visse Spørgsmaal til disse Skoler, af hvis Besvarelse det var afhængigt, om vi kunde indstille dem til Godkendelse. Jeg skal nævne, at vi saaledes have spurgt, om Undervisningen væsentlig gives af Skolens faste Lærere, hvem og hvor mange disse Lærere ere, i hvilke Fag der i det hele taget undervises, hvor mange Timer daglig til den egentlige faglige Undervisning og hvor mange Timer til